

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/43/2022
Identifikačné číslo spisu:	1316217408
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Katarína Katková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1316217408.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Ing. R. J., narodenej X. D. XXXX, J., T. XXX/XX, zastúpenej advokátom Mgr. Slavomírom Slávikom, Bratislava, Mlynarovičova 13, proti žalovanému Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Bratislava, Pribinova 2, o určenie, že k zániku štátnozamestnaneckého pomeru nedošlo, vedenom pôvodne na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 45Cpr/15/2016, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 11. júna 2019 sp. zn. 8CoPr/5/2019, takto

rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a.

Žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 6. marca 2018 č. k. 45Cpr/15/2016-98 žalobu zamietol (prvý výrok) s tým, že žalovanému proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania nepriznal (druhý výrok).

1.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou domáhala určenia, že ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru založenom medzi žalovaným a žalobkyňou služobnou zmluvou zo 7. decembra 2015 s účinnosťou k 31. augusta 2016 nedošlo a štátnozamestnanecký pomer trvá naďalej a zaplattenia náhrady funkčného platu za každý mesiac až do času, keď žalovaný jej umožní pokračovať v práci alebo do doby, keď súd rozhodne o skončení štátnozamestnaneckého pomeru.

1.2. Súd prvej inštancie po citácii ustanovení § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), § 1 ods. 4, § 17 ods. 1 veta prvá, § 17 ods. 3 písm. c), § 18 písm. g), § 25 ods. 1 písm. a), § 27 ods. 2 písm. j), § 46 ods. 1, 2, § 52 ods. 1 písm. i), § 52 ods. 3, § 56 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 400/2009 Z. z.“ alebo „zákon o štátnej službe“) uviedol, že medzi stranami sporu vznikol štátnozamestnanecký pomer na základe služobnej zmluvy uzatvorenej dňa 7. decembra 2015, podľa ktorej žalobkyňa ako štátna zamestnankyňa vykonávala štátnu službu na štátnozamestnaneckom mieste v služobnom úrade vo funkcii: generálny štátny radca - odborník, odbor štátnej služby: 1.03 Medzinárodná spolupráca, finančné prostriedky európskych spoločenských, druh štátnej služby: dočasná štátna služba. Čas trvania štátnozamestnaneckého pomeru bol dohodnutý - na určitý čas na základe

výberu číslo SPOU-PO-Vk-2015/222 z 2. decembra 2015 na voľné štátnozamestnanecké miesto štátneho radcu - odborníka, ktorý je dočasne potrebný na plnenie úloh štátnej služby a trvá najdlhšie do 31. decembra 2022.

1.3. Podľa názoru súdu prvej inštancie, pokiaľ ide o vymedzenie doby určitej v služobnej zmluve „najdlhšie do 31. decembra 2022,“ neznamená to, že dočasná štátna služba musí trvať až do dohodnutej doby, ale práve sa môže skončiť aj skôr, ak nastanú pre skončenie dočasnej štátnej služby právne skutočnosti. Na základe osobitnej časti dôvodovej správy k ustanoveniu § 52 zákona o štátnej službe, ku skončeniu dočasnej štátnej služby spravidla dôjde uplynutím dohodnutej doby, prípadne na základe toho, že nastane ustanovený predpoklad, ktorý je dôvodom skončenia štátnozamestnaneckého pomeru v dočasnej štátnej službe. Takýmto predpokladom pre skončenie štátnozamestnaneckého pomeru v dočasnej štátnej službe je zaniknutie dôvodu, na základe ktorého štátnozamestnanecký pomer v dočasnej štátnej službe vznikol.

1.4. Dôvodom vzniku štátnozamestnaneckého pomeru žalobkyne v dočasnej štátnej službe boli národné projekty v oblasti terénnej a sociálnej práce a komunitných centier financované z eurofondov. Pri oznámení skončenia štátnozamestnaneckého pomeru so žalobkyňou vychádzal žalovaný zo stanoviska Sprostredkovateľského orgánu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pre Operačný program Ľudské zdroje č. SEP-IMRK32016/000530-004 zo 4. augusta 2016, v ktorom tento orgán odporúčal prepracovať predložený návrh žiadosti o nenávratný finančný príspevok s ohľadom na dodržiavanie princípu hospodárnosti, účelnosti, účinnosti a efektívnosti, ktoré by spočívali v znížení počtu osôb odborného a riadiaceho personálu a v znížení počtu štátnych zamestnancov, odborníkov. Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity prehodnotil projekt a z jeho stanoviska č. USVRK-KUS-2016/001028-109 zo 17. augusta 2016 požiadal ministra vnútra Slovenskej republiky o vykonanie organizačných a systemizačných zmien s účinnosťou od 1. septembra 2016.

1.5. Organizačné opatrenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 12/2016 zo 17. augusta 2016 bolo vydané po komplexnom prehodnotení a posúdení nielen ekonomických, ale aj materiálnych, personálnych a ostatných okolností, ktoré reflektovali na potrebu zrušenia štátnozamestnaneckého miesta žalobkyne, čím malo byť zabezpečené hospodárnejšie a efektívnejšie využívanie finančných prostriedkov schválených pre národné projekty v oblasti terénnej sociálnej práce a komunitných centier Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. Vydaným organizačným opatrením ministra vnútra Slovenskej republiky bolo jednoznačne deklarované, že žalobkyňa nebola potrebná na plnenie úloh štátnej služby, dočasnosť výkonu štátnej služby žalobkyne uplynula dňom 1. septembra 2016. Z hľadiska právnej povahy rozhodnutia o organizačnej zmene toto rozhodnutie v zmysle judikatúry nemá povahu právneho úkonu, z čoho vyplýva právny následok, že súd nerozhoduje o jeho neplatnosti.

1.6. Ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru teda došlo uplynutím dočasnej štátnej služby podľa § 52 ods. 1 písm. i) zákona o štátnej službe z dôvodu pominutia potreby plnenia služobných úloh štátnej služby na Úrade splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity bez ohľadu na to, že štátnozamestnanecký pomer bol dohodnutý na dobu určitú.

1.7. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie považoval žalobu za nedôvodnú vrátane nároku na náhradu funkčného platu.

1.8. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný mal vo veci plný úspech, náhradu trov konania si neuplatnil, pričom v konaní mu žiadne trovy nevznikli, preto žalovanému proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania nepriznal.

II.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 11. júna 2019 č. k. 8CoPr/5/2019-139 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že určil, že ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru založeného medzi žalobkyňou a žalovaným k 31. augustu 2016 nedošlo a štátnozamestnanecký pomer trvá naďalej (prvý výrok) a vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (druhý výrok).

2.1. Odvolací súd poukázal na to, že v § 17 ods. 3 zákona o štátnej službe sú upravené aj konkrétne dôvody prijatia uchádzača do dočasnej štátnej služby, a to buď a) na zastupovanie štátneho zamestnanca, b) na voľné štátnozamestnanecké miesto do obsadenia tohto miesta štátnym zamestnancom v stálej štátnej službe, c) na voľné štátnozamestnanecké miesto odborníka, ktorý je

dočasne potrebný na plnenie úloh štátnej služby. Možno tak konštatovať, že zákonnými dôvodmi vzniku dočasnej štátnej služby sú zastupovanie štátneho zamestnanca, voľné štátnozamestnanecké miesto dočasne neobsadené štátnym zamestnancom v stálej štátnej službe a voľné štátnozamestnanecké miesto odborníka dočasne potrebného na plnenie úloh štátnej služby. Existencia jedného z týchto zákonných dôvodov je predpokladom vzniku ako i ďalšieho trvania dočasnej štátnej služby. Z podstaty dočasnej štátnej služby tak možno vyvodiť, že jej trvanie je podmienené existenciou zákonného dôvodu, na základe ktorého štátnozamestnanecký pomer v dočasnej štátnej službe vznikol.

2.2. V ustanovení § 52 ods.1 zákona o štátnej službe sú taxatívne vymenované právne skutočnosti, na základe ktorých dochádza ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona. Podľa § 52 ods.1 písm. i) zákona o štátnej službe štátnozamestnanecký pomer sa skončí uplynutím dočasnej štátnej služby. Z dôvodovej správy k ustanoveniu § 52 ods. 1 písm. i) zákona o štátnej službe vyplýva, že ak je dôvodom skončenia štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona uplynutie dočasnej štátnej služby, ku skončeniu dočasnej štátnej služby spravidla dôjde uplynutím dohodnutej (resp. ustanovenej) doby, prípadne na základe toho, že nastane zákonom ustanovený predpoklad, ktorý je dôvodom skončenia štátnozamestnaneckého pomeru v dočasnej štátnej službe.

2.3. V prípade štátnozamestnaneckého pomeru v dočasnej štátnej službe, ktorá je obmedzená na dobu určitú, a ktorej doba trvania musí byť uvedená v služobnej zmluve, prichádza do úvahy skončenie štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona zásadne uplynutím dohodnutej doby trvania dočasnej štátnej služby podľa § 52 ods. 1 písm. i) zákona o štátnej službe, pokiaľ skôr nedôjde k jeho skončeniu z dôvodu, že nastane niektorý zákonom ustanovený predpoklad, ktorý je dôvodom skončenia štátnozamestnaneckého pomeru podľa § 52 ods. 1 písm. a) až h) zákona o štátnej službe.

2.4. V preskúmvanej veci bol zákonným dôvodom vzniku štátnozamestnaneckého pomeru žalobkyne v dočasnej štátnej službe voľné štátnozamestnanecké miesto odborníka - generálneho štátneho radcu, na plnenie úloh v príslušnom odbore štátnej služby (1.03 Medzinárodná spolupráca, finančné prostriedky európskych spoločenských). Ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona však nedochádza automaticky samotným zánikom zákonného dôvodu, ktorý bol predpokladom vzniku dočasnej štátnej služby. Ak by zánik dôvodu vzniku dočasnej štátnej služby mal mať za následok zánik dočasnej štátnej služby, a tým aj skončenie štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona, nebolo by potrebné dobu trvania dohodnúť v služobnej zmluve, ktorej obligatórnou náležitosťou je aj čas trvania dočasnej štátnej služby (§ 27 ods. 2 písm. j) zákona o štátnej službe) so zreteľom na to, že dočasná štátna služba odborníka, ktorý je dočasne potrebný na plnenie úloh štátnej služby, trvá po dobu dohodnutú v služobnej zmluve (§ 18 písm. g) zákona o štátnej službe).

2.5. Odvolací súd dospel k názoru, že zánik zákonného dôvodu vzniku dočasnej štátnej služby môže privodiť skončenie štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona o štátnej službe podľa § 52 ods. 1 písm. i) len v prípade, ak bolo trvanie dočasnej štátnej služby výslovne (a celkom jednoznačne) dohodnuté v služobnej zmluve v závislosti od doby trvania zákonného dôvodu vzniku dočasnej štátnej služby.

2.6. Pre zánik štátnozamestnaneckého pomeru žalobkyne na základe zákona (podľa § 52 ods. 1 písm. i) zákona o štátnej službe) preto nepostačuje samotná skutočnosť, že trvanie dočasnej štátnej služby (ako takej) je vo svojej podstate viazané na trvanie zákonného dôvodu vzniku dočasnej štátnej služby, resp. na potreby plnenia úloh štátnej služby. Nejde totiž o takú právne relevantnú skutočnosť, s ktorou by zákon o štátnej službe bez ďalšieho spájal skončenie štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona a zánik zákonného dôvodu vzniku dočasnej štátnej služby nemožno subsumovať ani pod uplynutie dočasnej štátnej služby, za ktoré sa považuje uplynutie dohodnutej doby trvania dočasnej štátnej služby.

2.7. Podľa názoru odvolacieho súdu samotným zánikom účelu, pre ktorý bola služobná zmluva so žalobkyňou uzatvorená, teda pominutím potreby plnenia služobných úloh vyplývajúcich z národných projektov, nezanikol štátnozamestnanecký pomer na základe zákona uplynutím dočasnej štátnej služby. Zákon o štátnej službe totiž nepripúšťa iné dôvody zániku štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona než tie, ktoré sú taxatívne v kogentnom ustanovení § 52 ods. 1 pod písm. a) až i) vymenované, a preto ani jeho extenzívnym výkladom na základe dôvodovej správy nemožno rozširovať okruh týchto dôvodov o iné právne skutočnosti.

2.8. Odvolací súd preto na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru podľa § 52 ods. 1 písm. i) zákona o štátnej službe nemohlo v danom prípade dôjsť len samotným zánikom (pominutím) potreby plnenia služobných úloh vykonávaných

žalobkyňou v dočasnej štátnej službe, resp. zaniknutím účelu, na ktorý bola služobná zmluva uzatvorená. Neobstojí tak ani obrana žalovaného, že už z názvu štátnozamestnaneckého miesta, na ktorom bola žalobkyňa zaradená, vyplýva, že ide o dočasné plnenie úloh štátnej správy, a to len počas trvania potreby plnenia takýchto úloh.

2.9. Pre posúdenie, či v prípade žalobkyne došlo ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona uplynutím dočasnej štátnej služby, je rozhodujúce dojednanie trvania dočasnej štátnej služby v služobnej zmluve. Trvanie dočasnej štátnej služby môže byť vymedzené konkrétnym obdobím (časovým údajom) alebo aj iným nepochybným spôsobom, a to i tak, že závisí od splnenia určitej podmienky, resp. od toho, kedy nastane určitá právna skutočnosť, ktorou môže byť aj potreba vykonávania (doba trvania) určitých prác.

2.9.1. Pre posúdenie skončenia štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona uplynutím dočasnej štátnej služby podľa § 52 ods. 1 písm. i) zákona o štátnej službe bolo v preskúmvanej veci podstatné dojednanie doby trvania dočasnej štátnej služby stranami v služobnej zmluve zo dňa 11. apríla 2016. V danom prípade bol v služobnej zmluve dohodnutý čas trvania: „doba určitá - na základe výberu číslo SPOU-PO-Vk-2015/222 z 02. 12. 2015 na voľné štátnozamestnanecké miesto štátneho zamestnanca - odborníka, ktorý je dočasne potrebný na plnenie úloh štátnej služby - trvá najdlhšie do 31. decembra 2022.“

2.9.2. Ak by malo mať pominutie potreby vykonávania služobných úloh žalobkyňou (teda zánik účelu, na ktorý bola služobná zmluva uzatvorená) za následok skončenie štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona, musel by byť v služobnej zmluve čas trvania doby dočasnej štátnej služby (priamo) dohodnutý na dobu trvania jej účelu - potrebu vykonávania služobných úloh štátnej služby, t. j. vykonávania prác národného projektu v oblasti terénnej a sociálnej práce a komunitných centier.

2.9.3. V danom prípade však takéto dojednanie v časti I. bod 1. písm. d) služobnej zmluvy absentuje, keď doba trvania dočasnej štátnej služby nebola vymedzená v služobnej zmluve účelom, pre ktorý bola so žalobkyňou uzatvorená. Žalovaný si tak nedohodol so žalobkyňou v služobnej zmluve dobu trvania dočasnej štátnej služby dobou potreby vykonávania služobných úloh vyplývajúcich z národných projektov, na ktoré bola vybratá/prijatá.

2.9.4. Pokiaľ žalovaný skončil so žalobkyňou štátnozamestnanecký pomer na základe zákona z dôvodu pominutia potreby plnenia služobných úloh štátnej služby na Úrade splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, a čas trvania dočasnej štátnej služby nebol dohodnutý na dobu potreby vykonávania týchto prác, dospel odvolací súd k záveru, že dôvod skončenia štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona (podľa § 52 ods. 1 písm. i) zákona o štátnej službe) nebol daný.

2.10. Nad rámec uvedeného odvolací súd poukázal na to, že dobu trvania dočasnej štátnej služby je možné dojednať (obmedziť) aj dobou trvania zákonného dôvodu vzniku dočasnej štátnej služby, teda ju vymedziť aj samotným zákonným dôvodom, pokiaľ sa vopred nedá stanoviť presný termín, dokedy bude tento dôvod trvať. Dobu tak možno vymedziť, napr. do návratu dočasne neprítomného štátneho zamestnanca z materskej dovolenky alebo po skončení práceneschopnosti na pracovisko, avšak tiež na dobu trvania (existenciou) voľného štátnozamestnaneckého miesta odborníka potrebného na plnenie úloh štátnej služby. Ak by bol v danom prípade čas trvania dočasnej štátnej služby v služobnej zmluve v časti d) (označenej ako čas trvania) dohodnutý kombinovane, a to viazaním určitej doby trvania dočasnej štátnej služby na voľné štátnozamestnanecké miesto, na ktoré bola žalobkyňa dočasne prijatá na plnenie úloh štátnej služby a zároveň aj konkrétnym časovým údajom vymedzujúcim maximálnu dobu trvania štátnozamestnaneckého pomeru v dočasnej štátnej službe, teda podľa toho, ktorá doba uplynie skôr, došlo by ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona (podľa § 52 ods. 1 písm. i) zákona o štátnej službe) zánikom tohto voľného miesta, na existenciu ktorého, ako zákonného dôvodu vzniku dočasnej štátnej služby, by bolo trvanie doby dočasnej štátnej služby viazané, a to bez zreteľa na skutočnosť, akým spôsobom toto voľné miesto zaniklo. Pokiaľ by dohodnutá doba trvania dočasnej štátnej služby závisela od existencie dôvodu jej vzniku, t. j. voľného štátnozamestnaneckého miesta dočasne vytvoreného pre odborníka, potom by došlo v prípade zrušenia tohto miesta (hoci aj organizačným opatrením žalovaného) ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona uplynutím dočasnej štátnej služby, a to i bez ohľadu na to, že by projekty, pre ktoré bolo miesto vytvorené, naďalej trvali.

2.11. Odvolací súd podotkol, že žalovaný v spore netvrdil, že by v služobnej zmluve bola dohodnutá

doba trvania dočasnej štátnej služby kombinovane tak, že by bola viazaná aj na existenciu a trvanie voľného štátnozamestnaneckého miesta žalobkyne, ktorého zánikom (jeho zrušením organizačným opatrením) by došlo ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona uplynutím dočasnej štátnej služby. V konaní sa žalovaný dovoľával skončenia štátnozamestnaneckého pomeru len s ohľadom na vymedzenie účelu, na ktorý bola služobná zmluva so žalobkyňou uzatvorená a na pominutie potreby plnenia služobných úloh žalobkyňou a neargumentoval tým, že by doba trvania bola v služobnej zmluve dohodnutá okrem dátumu aj inou objektívnou právnou skutočnosťou či udalosťou. Naviac, nespochybnil ani tvrdenia žalobkyne o nedojednaní inej doby trvania dočasnej štátnej služby v služobnej zmluve. Žalovaným teda nebol v konaní prezentovaný jeho zámer premietnuť do určitej doby trvania v služobnej zmluve zákonný dôvod vzniku dočasnej štátnej služby - voľné štátnozamestnanecké miesto odborníka, ktorý je dočasne potrebný na plnenie úloh štátnej služby a obmedziť tak v služobnej zmluve dobu trvania dočasnej štátnej služby na existenciu/dobu trvania voľného miesta, na ktoré bola žalobkyňa vybratá/prijatá. Preto nie je možné dospieť k záveru o inak vyjadrenej dobe trvania dočasnej štátnej služby v služobnej zmluve, ako len časovým údajom najdlhšie do 31. decembra 2022.

2.12. Vzhľadom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil podľa § 388 CSP a podľa ustanovenia § 52 ods. 3 zákona o štátnej službe určil, že ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru založeného medzi žalobkyňou a žalovaným k 31. augustu 2016 nedošlo a štátnozamestnanecký pomer trvá naďalej a vo zvyšnej časti, v ktorej bola žaloba o zaplata náhrady funkčného platu zamietnutá, rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie podľa § 389 ods. 1 písm. a), písm. c) CSP, pretože v tejto časti bol žalobný petit na plnenie neúplný, a bude preto povinnosťou súdu prvej inštancie vyzvať žalobkyňu postupom podľa § 129 CSP na odstránenie väd podania uvedením konkrétnej výšky uplatňovanej žalovanej istiny.

III.

3. Žalovaný podal formálne dovolanie proti celému rozsudku odvolacieho súdu, avšak z obsahu jeho dovolania vyplýva, že podal dovolanie de facto voči výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie (prvý výrok). Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Uvedol, že počas celého konania pred súdom prvej inštancie namietal, že služobná zmluva so žalobkyňou bola uzatvorená tak, že nestanovovala konkrétny dátum skončenia štátnozamestnaneckého pomeru, ale dátum, do ktorého najdlhšie trvá tento vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným. Už z názvu samotnej funkcie, na ktorej bola žalobkyňa zaradená (odborník dočasne potrebný na plnenie úloh štátnej služby), vyplýva dočasnosť jej služobného pomeru. Z uvedeného je zrejmé, že trvanie takéhoto štátnozamestnaneckého pomeru môže skončiť aj skôr, ako je konečný dátum dohodnutý v zmluve.

3.2. Podľa jeho názoru organizačné opatrenie, ktorým došlo ku zníženiu počtu odborníkov dočasne potrebných na plnenie úloh štátnej služby, malo len deklaratórny charakter a nezakladalo dôvod na skončenie štátnozamestnaneckého pomeru výpoveďou.

3.3. Dňom 1. septembra 2016 uplynula dočasnosť výkonu štátnej služby žalobkyne, čím pominul existenčný dôvod štátnozamestnaneckého pomeru medzi žalobkyňou a ním. Uvedené vyplýva aj z dôvodovej správy k zákonu o štátnej službe, konkrétne k ustanoveniu § 52 ods. 1 písm. i), podľa ktorého: „ku skončeniu dočasnej štátnej služby spravidla dôjde uplynutím dohodnutej (resp. ustanovenej) doby, prípadne na základe toho, že nastane zákonom ustanovený predpoklad, ktorý je dôvodom skončenia štátnozamestnaneckého pomeru v dočasnej štátnej službe.“

3.4. I odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia pripustil, že štátnozamestnanecký pomer môže skončiť aj skôr ako uplynutím najdlhšej doby, na ktorú bol uzatvorený a to v prípade, ak pominie potreba ďalšieho zamestnávania. Od okolností však závisí, akým spôsobom je štátnozamestnanecký pomer v takomto prípade ukončený. Predmetom sporu teda v prejednávanej veci nie sú skutkové okolnosti, ale právne posúdenie otázky, akým spôsobom malo dôjsť ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru žalobkyne. Žalobkyňa mala za to, že na základe situácie mal byť jej štátnozamestnanecký pomer skončený výpoveďou a on mal za to, že štátnozamestnanecký pomer bol skončený na základe skutočnosti, že uplynula potreba ďalšieho zamestnávania žalobkyne, a teda ku skončeniu došlo zo zákona.

3.5. S ohľadom na dôvodovú správu k zákonu o štátnej službe vyplýva, že služobný pomer žalobkyne mohol skončiť aj na základe iných dôvodov ako uplynutím najdlhšie dohodnutého času. Zo samotného

označenia funkcie, na ktorej bola žalobkyňa zaradená, vyplýva dočasnosť potreby plnenia služobných úloh (z funkcie), ako aj z času, na ktorý bola služobná zmluva uzatvorená.

3.6. Žalovaný pri skončení štátnozamestnaneckého pomeru postupoval správne, keď žalobkyni oznámil, že ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru došlo na základe zákona tým, že uplynula potreba ďalšieho plnenia služobných úloh žalobkyňou. Nešlo o jeho jednostranné rozhodnutie, pričom v prejednávanej veci nebolo možné skončiť štátnozamestnanecký pomer výpoveďou, pretože neboli naplnené podmienky pre takýto postup z jeho strany.

3.7. Právna úprava postavenia odborníkov dočasne potrebných na plnenie úloh štátnej služby bola v zákone č. 400/2009 Z. z. upravená len v niekoľkých ustanoveniach (§ 17, § 18). Odborníci neboli zaradení ani do výpočtu štátnych zamestnancov upravených v ustanovení § 6 zákona č. 400/2009 Z. z.. Ide teda o veľmi špecifickú skupinu zamestnancov, na ktorých nemožno aplikovať ustanovenia zákona č. 400/2009 Z. z. v celku, ale len tie, ktoré je možné logicky na úpravu postavenia takýchto zamestnancov použiť, či už sú výlučne určené zákonom, alebo súvisia s postavením týchto zamestnancov. Miesto odborníka dočasne potrebného na plnenie úloh štátnej služby sa obsadzuje výlučne na základe výberového konania alebo výberu. Zákonodarca nepripúšťa iný spôsob obsadenia tejto funkcie. Už z tejto skutočnosti jednoznačne vyplýva, že v prípade výpovede by nebolo možné takémuto zamestnancovi ponúknuť iné štátnozamestnanecké miesto (čo je elementárnou podmienkou skončenia štátnozamestnaneckého pomeru výpoveďou), nakoľko odborníci nie sú v postavení štátnych zamestnancov v zmysle ustanovenia § 6 zákona č. 400/2009 Z. z.

3.8. Z názvu štátnozamestnaneckého miesta, na ktorom bola žalobkyňa zaradená, vyplýva, že ide o dočasné plnenie úloh štátnej služby, a to len počas trvania potreby plnenia takýchto úloh. Ďalej je potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že zákon č. 400/2009 Z. z. sa v mnohých inštitútoch a postupoch odlišuje od zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov a tieto odlišnosti je potrebné brať do úvahy aj pri tom, aká ochrana je poskytovaná zamestnancom v štátnej službe, pričom zákon č. 400/2009 Z. z. rozlišuje viaceré kategórie zamestnancov a priznáva im rôzne práva a povinnosti, teda ich postavenie nie je rovnaké.

3.9. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia všeobecných súdov (napr. Okresného súdu Bratislava III z 25. októbra 2017 sp. zn. 44Cpr/15/2016, Krajského súdu v Bratislave z 19. júla 2018 sp. zn. 10CoPr/5/2018).

3.10. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) zmenil rozsudok odvolacieho súdu a potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie eventuálne, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

IV.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, a to z nasledovných dôvodov.

5. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 CSP a § 421 CSP.

6. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

7. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. V prípade dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 CSP musí ísť o otázku právnu, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním.

9. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá vymedzenie, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

9.1. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o existencii, resp. neexistencii subjektívnych práv a povinností subjektov konkrétného právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym, či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav.

10. Otázkou v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla vytvoriť a ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená.

11. Dovolací súd aplikujúc ustanovenie § 124 CSP posudzoval dovolanie žalovaného podľa jeho obsahu a v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku [viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 25. mája 2021 sp. zn. IV. ÚS 15/2021 alebo nález ústavného súdu z 9. júna 2020 sp. zn. I. ÚS 336/2019] dospel k záveru, že žalovaný sa v podstate opýtal, či „môže ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru uzavretého na čas určitý na plnenie určitých služobných úloh štátnej správy dôjsť aj na základe zákona z dôvodu zániku potreby plnenia (týchto) úloh štátnej správy podľa § 52 ods. 1 zákona č. 400/2009 Z. z. a nielen výpoveďou na základe organizačných zmien?“.

12. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Prípustnosť podaného dovolania teda dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu (8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020).

12.1. K dovolateľom položenej právnej otázke poznajúc vlastnú rozhodovaciu prax, dovolací súd dospel k záveru, že táto právna otázka je v praxi dovolacieho súdu vyriešená, a preto posudzoval prípustnosť podaného dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

13. Dovolací súd konštatuje, že uvedená právna otázka bola riešená v konaní vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 4Cdo/96/2019.

13.1. Z rozsudku najvyššieho súdu z 29. apríla 2020 sp. zn. 4Cdo/96/2019 (body 18. a 19. odôvodnenia) vyplýva „...štátnozamestnanecký pomer možno založiť jednak ako stálu štátnu službu, ktorej čas trvania nie je časovo obmedzený, a jednak ako dočasnú štátnu službu, ktorej čas trvania je časovo obmedzený s tým, že tento čas trvania je uvedený v služobnej zmluve a uplynutím posledného dňa dohodnutého v služobnej zmluve ako času trvania dočasnej štátnej služby končí tento štátnozamestnanecký pomer na základe zákona. Z obsahu spisu je zrejmé, že štátnozamestnanecký pomer žalobkyne so žalovaným bol založený služobnou zmluvou z 25. februára 2016, a to na základe výberu z 29. januára 2016 č. SPOU-PO-Vk-2016/5-12 na voľné štátnozamestnanecké miesto štátneho zamestnanca - odborníka, ktorý je dočasne potrebný na plnenie úloh štátnej služby. Predmetnom tejto služobnej zmluvy bol výkon štátnej služby v štátnozamestnaneckom mieste v služobnom úrade vo funkcii hlavný štátny radca v odbore štátnej služby medzinárodná spolupráca, finančné prostriedky európskych spoločenstiev s tým, že išlo o dočasnú štátnu službu ako druh štátnej služby so vznikom 1.

marca 2016 a trvaním na dobu určitú, najdlhšie do 31. decembra 2022. V danom prípade v dôsledku organizačného opatrenia ministra vnútra SR z 18. mája 2016 č. 9/2016, v zmysle ktorého sa štátnozamestnanecké miesto žalobkyne začlenilo bez zmeny do oddelenia rozvojových projektov Úradu splnomocnenca Vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity, prijal žalovaný organizačné opatrenie zo 17. augusta 2016 č. 12/2016 s účinnosťou od 1. septembra 2016, ktorým došlo k zrušeniu ID 43473, funkcie hlavný štátny radca, na ktorom žalobkyňa vykonávala dočasnú štátnu funkciu odborníka. Pokiaľ žalovaný listom z 22. augusta 2016 vystavil žalobkyni potvrdenie o skončení štátnozamestnaneckého pomeru na základe zákona zrušením funkcie vykonávanej žalobkyňou, postupoval v rozpore s vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami, nakoľko v zákone č. 400/2009 Z. z. vôbec nie je upravený priamy následok - skončenie štátnozamestnaneckého pomeru zrušením funkcie vykonávanej štátnym zamestnancom v dočasnej štátnej službe počas doby jej trvania - ako jeden zo spôsobov zániku štátnozamestnaneckého pomeru zo zákona (viď § 52 ods. 1 zákona č. 400/2009 Z. z.). Je preto jednoznačné, že dočasná štátna služba žalobkyne zrušením ID 43473, funkcie hlavný štátny radca, na ktorom žalobkyňa vykonávala dočasnú štátnu funkciu odborníka, neskončila a trvá naďalej „najdlhšie do 31. decembra 2022“. Uvedené však môže byť - za splnenia zákonných predpokladov - dôvodom pre skončenie štátnozamestnaneckého pomeru so žalobkyňou výpoveďou pre nadbytočnosť podľa § 47 ods. 1 písm. b/ zákona č. 400/2009 Z. z.

Na základe uvedeného možno uzavrieť, že zrušením štátnozamestnaneckého miesta, na ktoré je prijatý zamestnanec do dočasnej štátnej služby, pričom k tomuto zrušeniu došlo skôr než nastalo uplynutie času trvania dočasnej štátnej služby, nedochádza k skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru zo zákona. Dovolací súd preto zdôrazňuje, že odvolací súd správne vec právne posúdil, ak vychádzal zo skutočnosti, že zákon o štátnej službe vôbec nepozná dôvod skončenia dočasnej štátnej služby z dôvodu prijatia organizačného opatrenia, v dôsledku ktorého došlo k zrušeniu štátnozamestnaneckého miesta žalobkyne, a bol preto správneho právneho názoru, že k skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru žalobkyne nedošlo, nakoľko nedošlo k uplynutiu dohodnutej doby trvania štátnozamestnaneckého pomeru dojednanej v služobnej zmluve.“...

14. V uznesení najvyšší súd z 13. decembra 2022 sp. zn. 7Cdo/100/2021 (v bode 9.) uviedol, Dovolací súd v tomto smere poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu 4Cdo/96/2019, z ktorého vyplýva, že v zákone o štátnej službe vôbec nie je upravený priamy následok - skončenie štátnozamestnaneckého pomeru zrušením funkcie vykonávanej štátnym zamestnancom v dočasnej štátnej službe počas doby jej trvania - ako jeden zo spôsobov zániku štátnozamestnaneckého pomeru zo zákona (viď § 52 ods. 1). Uvedené však môže byť - za splnenia zákonných predpokladov - dôvodom pre skončenie štátnozamestnaneckého pomeru výpoveďou pre nadbytočnosť podľa § 47 ods. 1 písm. b) zákona o štátnej službe. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že zrušením štátnozamestnaneckého miesta, na ktoré je prijatý zamestnanec do dočasnej štátnej služby, pričom k tomuto zrušeniu došlo skôr než nastalo uplynutie času trvania dočasnej štátnej služby, nedochádza k skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru zo zákona.“...

15. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že na základe dôvodov uvedených dovolateľom, posudzujúc jeho dovolanie aj podľa obsahu (§ 124 CSP), dospel k záveru, že odvolací súd vec správne právne posúdil, ak vychádzal zo skutočnosti, že ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru žalobkyne nedošlo, pretože nedošlo k uplynutiu dohodnutého času trvania štátnozamestnaneckého pomeru dojednanej v služobnej zmluve, preto nie je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolací súd v konaní pred odvolacím súdom odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri riešení dovolateľom nastolenej právnej otázky nezistil, čo zakladá odmietnutie jeho dovolania podľa § 447 písm. c) CSP.

16. Podľa § 436 ods. 3 CSP dovolanie doručí súd prvej inštancie protistrane, vyzve ju, aby sa k dovolaniu vyjadrila a určí na vyjadrenie lehotu nie kratšiu ako desať dní. Na neskôr podané vyjadrenie sa neprihliada.

16.1. Súd prvej inštancie doručil dňa 8. októbra 2019 právnemu zástupcovi žalobkyne dovolanie žalovaného a zároveň ho výzvou z 2. septembra 2019 vyzval, aby sa v lehote 15 dní vyjadril k dovolaniu (č. l. 157-158 spisu). Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobkyňa (prostredníctvom právneho

zástupcu) doručila najvyššiemu súdu vyjadrenie k dovolaniu až dňa 6. júla 2020 (č. l. 162 a nasl. spisu), t. j. po lehote určenej súdom prvej inštancie vo výzve z 2. septembra 2019, preto najvyšší súd na vyjadrenie žalobkyne podané po lehote ex lege neprihliadol (§ 436 ods. 3 CSP).

17. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní úspešná, a teda na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP by mala (potenciálny) nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Dovolací súd jej však nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, keďže na po lehote podané vyjadrenie k dovolaniu sa neprihliada a preto náklady na tento úkon nepovažoval za účelne vynaložené výdavky, vzniknuté v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva (§ 251 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.